

L a n d s k a p s n ä m n d e n s framställ-
ning till Ålands landsting med förslag till land-
skapslag om ändring av och tillägg till landskaps-
lagen angående innehavares av tjänst eller be-
fattning i landskapet Åland rätt till pension,
utfärdad den 15 mars 1928.

N:o 3/1943.

Till Riksdagen hade Finlands Regering den 18 september 1942 över-
lämnat proposition med förslag till lag om ändring av lagen angående
innehavares av statstjänst eller -befattning rätt till pension. Ut-
denna framhölls att till Riksdagen överlämnats propositioner, vilka av-
sågo en omorganisation av lagstiftningen om avlöning och löneförhållan-
dena för innehavarna av statstjänst eller -befattning, räknat från bör-
jan av år 1943. Huvudsakligen samma orsaker, vilka föranlett dessa åt-
gärder till förbättrande av tjänstemännens löneförhållanden, gjorde det
även oundgängligt att förbättra deras pensionsförmåner. I synnerhet ha-
de prisstegringen under krigstid försvårat statens pensionstagares ut-
komst och detta ofta i ännu kännbarare grad än löntagarnas. Såvida Riks-
dagen godkände den föreslagna nya avlöningslagen och förhöjningen av
grundlönerna, ansåg Regeringen tillbörligt, att stadgandena i rikets
gällande pensionslag angående pensionernas belopp, anpassades även efter
de nya grundlönerna. Detta förfarande, som förutsatte vissa formella änd-
ringar i pensionslagen, innebar, att pensionerna förhöjdes i allmänhet
i samma förhållande som grundlönerna. Motsvarande förhöjning borde na-

turligtvis vidtagas även i fråga om redan beviljade pensioner. Av praktiska skäl ansågs det likväl ändamålsenligast att verkställa denna förordning i form av dyrtidstillägg.

Samtidigt som i rikets pensionslag föreslogos ovanantydde, av den nya avlöningslagen betingade nödvändiga ändringar, borde densamma ändras jämväl i vissa andra delar. De tillägg och ändringar, som hållits för nödvändiga i rikets pensionslag, äro följande:

1 §. I pensionslagen fanns intet stadgande om innehavares av extraordinarie statsbefattning-rätt till pension. Då det likväl var skäligt, att jämväl deras rätt till pension säkerställdes, intogs i propositionen 1 § stadgandet, att jämväl innehavare av statens extraordinarie befattning vore berättigad till pension, som skulle fastställas med iakttagande i tillämpliga delar av pensionslagens stadganden.

3 §. Här hade av Regeringen införts ett uttryckligt stadgande därmed att den tid, person varit anställd i sådant statens arbete, som medför rätt till pension, kunde tillgodoräknas innehavare av tjänst eller befattning för pension.

5 §. Oaktat beloppet av hel pension enligt pensionslagen var 60 % av grundlönen, var det högsta pensionsbeloppet begränsat till 40.000 mark även för dåvarande högsta grundlönen 100.000 mark. Om såsom högsta grundlön, såsom i Regeringens proposition om lönelagen föreslagits, godkändes 180.000 mark, komme under förutsättning att samma procentbelopp även i detta fall iakttoges, högsta pensionen att bli 70.000

mark, således även den begränsad. Detta belopp föreslogs även i den här relaterade propositionen.

6 §. Enär det i praktiken visat sig nödigt att bevilja dyrtidstilllägg till pension lika väl som till lön, föreslogs ett nytt stadgande, varigenom inom ramen för statsförslaget skulle få utbetalas dyrtidstilllägg till pension, då sådant till följd av anmärkningsvärd stegring av levnadskostnaderna skulle befinnas nödvändigt.

17 §. Då utbetalningen av pensioner var avsedd att äga rum med kortare mellantider än för närvarande var fallet, ansågs i propositionen gällande stadganden böra ändras sålunda, att pension kunde utbetalas på tider, vilka av finansministeriet bestämdes.

Efter det statsutskottet föreslagit, att Riksdagen måtte antaga det i Regeringens ovanrelaterade proposition ingående lagförslaget blott med en formell ändring i 17 § av den finskspråkiga lagtexten samt stora utskottet omfattat statsutskottets förslag, beslöt Riksdagen antaga lag i den lydelse densamma har i Lagen om ändring av lagen angående innehavares av statstjänst eller -befattning rätt till pension, utfärdad den 22 december 1942.

Landskapsnämnden anser för sitt vidkommande att en ändring av gällande pensionslag för landskapsförvaltningen underlydande tjänstemän eller befattningshavare är av behovet påkallad under förutsättning att det förslag till ny lönelag, som landskapsnämnden inlämnar till Landstinget, blir av Tinget antagen. Samma synpunkter, som i Regeringens proposition

framhållits såsom motiv för ökade pensionsförmåner för rikets tjänstemän eller befattningshavare, gälla i största huvudsak även för innehavare av landskapets tjänster och befattningar. Och det ligger, jämväl i sakens natur, att landskapets tjänstemän och befattningshavare, vilka i avsevärd grad utöva i statsmakten liggande befogenheter inom landskapet, böra för att kunna likställas med statsverkets tjänare, och på det att landskapet måtte kunna erhålla dugande och för sitt kall hängivna tjänstemän, erhålla samma förmåner som statens funktionärer. Denna princip har jämväl av Landstinget tidigare städse beaktats vidkommande de förmåner, som beretts i landskapets tjänst anställda personer.

Förslaget till ändrad pensionslag för landskapets tjänstemän eller befattningshavare grundar sig på förenämnda rikslag, vilket är med rättvisa och billighet överensstämmande, då i betraktande tages, att landskapets funktionärer böra vara i samma grad gynnade i pensionshänseende som statens. Enär lagförslagets innehåll talar sitt tydliga språk, torde någon särskild redogörelse för de ändrade paragrafernas innehåll icke erfordras. Dock må framhållas att bestämmelse om pension för tjänster med

avtalslön utelämnats, emedan dylika tjänster näppeligen torde komma att Ej heller har pensionsbestämmelse för arbetare intagits, då sådana enligt landskapets pensionslag icke äga pensionsrätt. Inrättas i landskapet. En annan ändring har införts i § 17 av landskaps-

nämndens förslag. Emedan, enligt rikets förordning av den 16 oktober 1904 om pensionsutbetalningen, pensioner, m.m. utbetalas månatligen, har landskapsnämnden infört motsvarande bestämmelse i nämnda paragraf. Och med hänvisning till Regeringens motiv under 6 § här ovan anser landskapsnäm-

den jämväl befogat att foga ett tillägg till landskapets pensionslag i överensstämmelse med 6 § i rikets ändrade pensionslag. Under förutsättning, att Landstinget antager landskapsnämndens förevarande förslag, synes det landskapsnämnden lämpligast, att landskapslagen av den 17 april 1929 om ändring av § 6 mom. 1 i landskapslagen angående innehavares av tjänst eller befattning i landskapet Åland rätt till pension upphäves.

Med stöd av det ovanframhållna förelägges Landstinget till antagande följande förslag till landskapslag:

L a n d s k a p s l a g

om ändring av och tillägg till landskapslagen angående innehavares av tjänst eller befattning i landskapet Åland rätt till pension.

I enlighet med Ålands landstings beslut skola 1, 3, 6 och 18 §§ i landskapslagen den 15 mars 1928 angående innehavares av tjänst eller befattning i landskapet Åland rätt till pension erhålla följande ändrade lydelse samt skall till sagda landskapslag fogas en sålydande 22 §:

1 §.

Ordinarie innehavare av landskapstjänst eller fast befattning, som enligt landskapslagen om avlöning i landskapets tjänster eller befattningar åtnjuter grundlön, är vid avgång från tjänsten eller befattningen berättigad till livstidspension av landskapsmedel i enlighet med vad i denna landskapslag stadgas.

För viss tid i landskapets tjänst eller fast befattning anställd person tillkommer pension endast för såvitt därom särskilt stadgats, och

203
skall därvid i tillämpliga delar beaktas vad i denna landskapslag säges
om deras pensionsrätt, vilka åtnjuta grundlön.
Innehavare av extraordinarie landskapsbefattning är berättigad till
pension, som fastställles med iakttagande i tillämpliga delar av stadganden
i denna landskapslag.

3 §.

Såsom pensionsår, vilka i landskapets tjänst anställd person får med
avseende å rätt till pension tillgodoräkna sig, anses, förutom i de uti
11 § 1 mom. omförmälda fall, den tid han efter uppnådd trettio års ålder
handhaft sådan landskapets tjänst eller befattning, vars innehavare enligt
denna landskapslag är berättigad till pension, eller den tid han, efter
att hava uppnått sagda ålder, eljest regelbundet under myndighets inseende
tillbragt i landskapets tjänst. Rätt till beräkning av pensionsår för
dem, vilka äro skyldiga att avgå vid sextiotre års eller högre ålder, upp-
hör, då de uppnått denna ålder, ändå att de därefter kvarstå i landskapets
tjänst.

Då rätt till erhållande av pension inträder före sextiotre års ålder,
vidtager i föregående moment nämnd rätt till beräkning av pensionsår lika
många åldersår före uppnådd trettio års ålder, dock icke tidigare än vid
uppnådd tjugufem års ålder.

6 §.

Full pension utgår med sextio procent av de i landskapslagen om av-
löning i landskapets tjänster eller befattningar fastställda grundlöner,
dock sålunda, att högsta pension skall utgöra sjuttiotusen mark.

Tio pensionsår berättiga till tio trettiondedelar av hel pensionsbelopp och varje därpå följande fullt pensionsår ytterligare till en trettiondedel därav, intill dess full pensionsbelopp uppnås. Därpå följande tjänstetid medför icke rätt till större pension.

Överstiger sextio procent av grundlönen för innehavare av landskaps-tjänst och -befattning sjuttiotusen mark, tilldelas honom delpension för varje pensionsår med en trettiondedel av sjuttiotusen mark.

Tjänst eller befattning, som till följd av därmed förenade särskilda löneförmåner hänförs till lägre avlöningsklass, än den på grund av sin beskaffenhet bort tillhöra, skall vid bestämmandet av pension hänföras till avlöningsklass, motsvarande tjänstens beskaffenhet.

18 §.

Pension utbetalas genom landskapsnämndens kamreraravdelning månatligen i början av varje månad, så länge pensionstagaren lever.

22 §.

Därest officiella indexet i riket ådagalägger, att levnadskostnaderna i jämförelse med den vid denna landskapslags ikraftträdande rådande prisnivån avsevärt stigit, kan å pension inom ramen för utgiftsförslaget erläggas dyrtidstillägg. 23 §.

Denna landskapslag träder omedelbart i kraft; och genom densamma upphäves landskapslagen den 17 april 1929 angående ändring av § 6 mom. 1 i landskapslagen om innehavares av tjänst eller befattning i landskapet Åland rätt till pension, utfärdad den 15 mars 1928.

riehamn den 3 februari 1943.

På landskapsnämndens vägnar;

Rikard Brandfä-

Arvidson Becker